

Modelontwikkeling voor economische evaluatie van welzijns- en gezondheidsprojecten

Prof. dr. Steven Simoens

Studiedag SWVG
Leuven, 2 december 2010

Doelstellingen

- Onderzoek naar modellen voor kostenberekening en economische evaluatie van welzijnsinterventies in de literatuur en via contacten met buitenlandse experts.
- Evaluatie van de voor- en nadelen van deze modellen en de toepasbaarheid in de Vlaamse situatie.
- Case study: het ontwikkelen van een studie-protocol voor de economische evaluatie van aanbodsvormen in de bijzondere jeugdzorg.

Rapport

Ackaert S., Annemans L., De Smedt D., Grietens H.,
Simoens S.

Modelontwikkeling voor de economische evaluatie van
welzijns- en gezondheidsprojecten

Acco: Leuven, 2010, 128 p. (ISBN 9789033480706)

Korte inhoud

Hfst 1: Algemene inleiding

Hfst 2: Gezondheid- en welzijnseconomische evaluaties

Hfst 3: Modellen voor kostenberekening en economische
evaluaties van welzijnsinterventies: gehanteerde
methodologie en literatuuronderzoek

Hfst 4: Resultaten literatuuronderzoek 1 (economische
evaluaties van welzijnsinterventies)

Hfst 5: Resultaten literatuuronderzoek II
(effectiviteitsstudies binnen de bijzondere jeugdzorg)

Hfst 6: Discussie en aanbevelingen

Economische evaluatie

- Welzijns- en gezondheidsprojecten dragen bij tot gezondheid en welzijn, maar hier hangt een kostprijs aan vast
- 'Gezondheid' en 'econoomb'
- Technieken van economische evaluatie helpen beleidsmakers om de volksgezondheid en welzijn te maximaliseren met beperkte middelen

Detsky et al. Relevance of cost-effectiveness analysis to clinicians and policy makers. JAMA 2007; 298(2), 221-224

Vrije Universiteit Brussel

KHK

Rol van economische evaluatie

- Economische evaluatie beoordeelt efficiëntie van project door impact op gezondheid en welzijn af te wegen tegenover de kost

Postma. Pharm World Sci 2003, 25: 245-246

- Beleidsmakers wegen voor- en nadelen tegen elkaar af. Toepassing van economische evaluatie in sector van welzijn helpt communicatie met beleidsmakers en kan beleid in die sector informeren

Traulsen et al. Pharm World Sci 2004, 26: 61-63.

Vrije Universiteit Brussel

KHK

Aanbevelingen

- Welzijnseconomische evaluatie hanteert zelfde methodes als gezondheidseconomische evaluatie
- Er is geen specifiek "model" voor de welzijnssector
- Wel treden er bij het uitvoeren van dergelijke evaluaties veel moeilijkheden op, wellicht nog meer dan in de gezondheidssector:
 - methodologische keuzes
 - verzamelen van gegevens
 - weergeven van de resultaten
 - interpreteren van de resultaten

Vrije Universiteit Brussel

KHK

1. Het stellen van een duidelijke onderzoeksvraag

- Onderzoeksvraag
 - Afgeleid uit beleidsvraag
 - Resultaat van initiatief van onderzoeker
- Economische evaluatie
 - Vergelijkende analyse
 - Kosten en effecten
- Maatschappelijk perspectief

Vrije Universiteit Brussel

KHK

2. Het duidelijk omschrijven van interventie en 'comparator'

- Wat houdt interventie in?
 - Wat doet men met de cliënt (componenten van de aanpak)
 - Wie doet dat, hoe vaak, hoe lang, op welke manier, met welke middelen
 - De eventuele theoretische onderbouwing...
- Keuze van relevante comparator
 - Omdat hij vandaag al vaak gehanteerd wordt
 - Omdat hij overwogen wordt om in de toekomst meer gebruikt te worden
- Doelgroep
 - Leeftijd, aard van probleem, voorgeschiedenis

3. Het meten van effectiviteit

- 'Harde' effectiviteitsmaatstaf
 - Beëindiging van hulpverlening op reguliere manier en binnen de afgesproken termijn
 - Realiseren van vooropgesteld doel
 - Vaststellen van waarneembare veranderingen
- Probleemspecifieke vs. generieke maatstaven
 - Fysieke en mentale gezondheidsindicatoren
 - Waardigheid, relationele band, bezorgdheid om toekomst, ...
- Gebruik probleemspecifieke indicatoren en stel resultaat (bv €1000 per extra persoon waarbij het doel bereikt wordt) in verhouding met andere interventies voor zelfde probleem

4. Het identificeren, meten en waarderen van kosten

- Identificeren
 - Perspectief
- Meten
 - Volume
- Waarderen
 - Kostprijs
- Gegevensbronnen
- 'Capital' en 'operating' kosten

5. Het in rekening brengen van timing van kosten en effecten

- Indien studies een periode van meer dan één jaar omvatten, dan moet men toekomstige bedragen actualiseren (disconteren) naar hun huidige waarde.
 - Bv. Als betere aanpak van jongeren met opvoedingsprobleem leidt tot meer geslaagden in onderwijs en later een betere productiviteit, dan moeten die latere baten gediscoteerd worden naar huidige waarde
- Tijdshorizon minstens zo lang tot men verwacht dat het probleem opgelost zou moeten zijn

6. Het uitvoeren van een incrementele analyse

- Weegt de extra kost van de interventie in vergelijking met het alternatief op tegen de extra winst aan effect?
- Beleidsmaker wil weten of extra middelen die nodig zijn als we de interventie meer zullen hanteren, goed besteed zijn
- Rapportering:
 - Extra kosten
 - Extra winst aan effect
 - Incrementele kosten-effectiviteitsratio

Vrije Universiteit Brussel

KHK

7. Het uitvoeren van een onzekerheidsanalyse

- Men laat alle inputs waarrond onzekerheid bestaat variëren en men gaat na welke de impact van die variatie is op het eindresultaat.
- Zodoende kan beleidsmaker vaststellen welke factoren het meest bijdragen tot eindresultaat en er het meest invloed op hebben.
 - Als men bv. het loon van een begeleider met 20% laat stijgen of dalen kan het zijn dat dit op de totale kost niet zo'n groot effect heeft, terwijl een stijging of daling van het aantal verblijfsdagen wel een sterke invloed kan hebben.

Vrije Universiteit Brussel

KHK

8. Relevante conclusies voor de gebruiker

- Overdraagbaarheid van resultaten
 - naar andere doelgroepen
 - naar andere situationele contexten
- Interpreteerbaarheid van resultaten
 - Vergelijk met eerder gepubliceerde resultaten van vergelijkbare interventies
 - Herhaal componenten en karakteristieken van de aanpak

Vrije Universiteit Brussel

KHK

Conclusies

De mate waarin economische evaluaties worden uitgevoerd binnen een vakgebied doorloopt vijf historische fasen:

1. *Gelukzalige onwetendheid* (men kent het niet en past het niet toe)
2. *Ongebreidelde kritiek* (men ziet dat het elders toegepast wordt maar men vindt dit niet nodig)
3. *Niet-discriminerend gebruik* (men begint het toe te passen, maar de gehanteerde technieken zijn onderontwikkeld)
4. **Constructieve ontwikkeling (technieken worden gesofisticeerder toegepast en de resultaten beginnen een rol te spelen in het beleid)**
5. *Sublieme sofisticatie* (economische methodologiën worden wijd verspreid gebruikt, correct uitgevoerd en correct geïnterpreteerd)

Vrije Universiteit Brussel

KHK

Vraag raad aan een gezondheidseconoom!

Steven Simoens

Onderzoekscentrum voor
Farmaceutische Zorg en Farmaco-economie
Katholieke Universiteit Leuven

Onderwijs en Navorsing 2, bus 521
Herestraat 49
3000 Leuven

T: 016 32 34 65

F: 016 32 34 68

E: steven.simoens@pharm.kuleuven.be

Lieven Annemans

Vakgroep Maatschappelijke gezondheidkunde
Universiteit Gent

De Pintelaan 185 Blok.A-2
9000 Gent

T: 09 332 36 28

F: 09 332 49 94

E: Lieven.Annemans@UGent.be

